

Anders buitenspelen

Een onderzoek naar het spelen en bewegen in de buitenruimte door kinderen en jongeren. Kan het ontwikkelen van speel- en beweegplekken en routes hierin een stimulerende rol spelen?

Leeswijzer

Buiten spelen en bewegen is belangrijk voor de fysieke, sociale en geestelijke gezondheid van kinderen. Maar de 'ruimte' ervoor staat onder druk. De fysieke omgeving speelt daarbij een rol, de veiligheid en bereikbaarheid van speelplaatsen, maar ook sociaal culturele factoren. Die bepalen bijvoorbeeld op welke leeftijd ouders kinderen toestaan om zelfstandig buiten te spelen en te bewegen.

De Branchevereniging Spelen & Bewegen wil spelen en bewegen in de buitenruimte door kinderen en jongeren stimuleren door het ontwikkelen van buiten speel- en beweegplekken en mogelijk ook beweegroutes.

Beweegroutes zijn er in soorten en maten zoals het kindlint, looppad, kinderpad, loop- en speelroutes. Ze hebben als gemeenschappelijke deler dat ze plaatsen verbinden via een route van herkenbare elementen en daarnaast oversteekplekken en/of speelelementen bieden langs een route. Zo kunnen beweegroutes bijdragen aan aantrekkelijkheid, veiligheid en bereikbaarheid van buitenspeelplaatsen.

De Wetenschapswinkel van Wageningen University & Research (WUR) heeft dit vertaald in onderzoeksdoelen. Het doel van het onderzoek is meer inzicht te verkrijgen in:

- Wat kinderen en jongeren stimuleert en hindert om buiten te spelen en te bewegen
- In hoeverre speel- en beweegroutes hierbij mogelijkheden en oplossingen bieden
- Hoe gemeentelijke besluitvorming en uitvoer vormgegeven kan worden.

Dit document geeft de belangrijkste resultaten van het project 'Anders buitenspelen'. Het bestaat uit drie delen dat elk de resultaten van één van de onderzoeksvragen weergeeft.

Het eerste deel beschrijft buitenspelen in algemene zin. Dit bestaat uit een literatuuroverzicht van het belang van buiten spelen en van kenmerken van de buitenomgeving die verschillende vormen van spel stimuleren. Ook zijn hierin de resultaten opgenomen van een casestudie naar de Gagelbos in Utrecht en wat de positieve punten en barrières zijn voor het spelen en voor het bereiken van deze speelplek.

Het tweede deel gaat meer specifiek in op speelroutes. Allereerst introduceren we speelroutes en presenteren we een tool waarmee speelroutes beoordeeld kunnen worden. Ook presenteren we twee studies waarin routes zijn onderzocht. In een eerste studie zijn zes speelroutes vergeleken en ouders en kinderen zijn ondervraagd naar het gebruik ervan. In een tweede studie is het KindLint in Delft geëvalueerd.

Het derde deel tenslotte gaat in op het beleid van gemeenten. Hierin presenteren we een onderzoek naar gemeentelijk beleid rondom spelen in het algemeen en looproutes in het bijzonder en doen we aanbevelingen voor gemeenten.

Leeswijzer

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Samenvatting

Buitenspelen heeft een aantal unieke voordelen door de combinatie van beweging, buiten zijn, samenspel en het (deels) ongestructureerde en ongecontroleerde karakter. Dit maakt buitenspelen van groot belang voor gezondheid, emotioneel welbevinden en cognitief functioneren van kinderen en voor de emotioneel, motorische en sociale ontwikkeling. De **belangrijkste factoren die een rol spelen bij het buitenspelen en bewegen** zijn de aantrekkelijkheid van de omgeving en de mogelijkheid om plezier te ervaren. Een goed ingerichte omgeving stimuleert verschillende vormen van buitenspelen waarbij kinderen meer betrokken zijn bij hun spel en langere speelepisodes hebben. Ook bekendheid met de plek, ervaren veiligheid en beschikbare tijd dragen bij aan buitenspelen. Alsook de geografische positie van de speelplek dat wil zeggen, afstand tot huis/school/etc., bereikbaarheid, lengte (voor speelroutes), veiligheid met name van oversteekplaatsen, zichtbaarheid en herkenbaarheid.

Een **speelroute** verbindt speelplekken, scholen en andere kinderbestemmingen met elkaar door middel van zichtbare en kindvriendelijke herkenningspunten gecombineerd met elementen zoals oversteekpunten en speelelementen. Met de observatietool speel- en beweegroutes worden eigenschappen van routes in kaart worden gebracht. Resultaten van dit onderzoek laten zien dat ouders van met name jonge kinderen **tevreden waren over speelroutes** en bijbehorende speelelementen. De onderzochte routes scoorden goed op de aspecten kleurrijk, kindvriendelijk, vrolijk, veilig, en verrassend terwijl vrij spel en uitdaging soms wat beperkt leken te zijn. Hierbij is ook de afstemming op de verschillende leeftijden (naast elkaar) is van belang. **We hebben geen relatie**

aan kunnen tonen tussen speelroutes en meer buitenspelen. Resultaten lieten zien dat kinderen niet specifiek voor de speelroute naar buiten gingen. Ook kinderen die dichtbij een route woonden of meer bekend waren met de speelroutes speelden niet meer buiten.

Er is over het algemeen bij ouders behoefte aan ruimte voor spelen en ouders waarderen initiatieven waar ruimte wordt gecreëerd voor kinderen, zo ook de speelroutes. Met name in omgevingen waar weinig ruimte is kunnen speelroutes bijdragen aan het **creëren van speelplek**.

Verkeersveiligheid is een belangrijke thema en alle speelroutes hebben oversteekelementen. Ouders noemen het voordeel van speelroutes bij naar school gaan of oversteken. De zorgen van ouders overstijgen echter wat speelroutes kunnen oplossen en relateren aan verkeersmaatregelen en handhaving zoals auto's die te hard rijden of niet stoppen bij zebrapaden. Geïntegreerd in een veilige omgeving heeft een route een grotere bijdrage aan verkeersveiligheid dan op zichzelf staand. Tenslotte moeten routes onderhouden en **up-to-date blijven**, hieronder vallen reparaties, schoonhouden en vernieuwen maar ook het blijvend ondersteunen van bekendheid.

CONCLUSIE | De resultaten van dit onderzoek kunnen worden gebruikt om speelomgevingen en -routes aan te laten sluiten bij de speelbehoefte van kinderen. Specifiek voor speelroutes, deze kunnen extra speelplek creëren op plaatsten waar weinig ruimte is. Ook kunnen ze bijdragen aan ervaren veiligheid maar op zichzelf staand lossen ze verkeersveiligheidsproblemen niet op.

Samenvatting

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Conclusies en aanbevelingen

Op de volgende pagina's bespreken we vier belangrijke implicatie van het onderzoek. Elk van de conclusies en aanbevelingen wordt toegelicht met foto's.

- 1 Sluit aan bij speelbehoefte van het kind
- 2 Bij weinig ruimte creëert een speelroute extra speelplek
- 3 Speelroutes kunnen bijdragen aan veiligheid maar lossen verkeersveiligheidsproblemen niet op
- 4 Routes moeten bekend zijn en blijvend onderhouden worden

CONCLUSIE 1 | Sluit aan bij speelbehoefte van het kind

Dit onderzoek geeft inzicht in aspecten van de fysieke omgeving die het spelen van kinderen stimuleren. De belangrijkste kenmerken van een stimulerende speelomgeving zijn: fysieke elementen, natuurlijke elementen, risico en uitdaging, grootte en variatie en diversiteit. Bij variatie en diversiteit gaat het om variatie in terrein, elementen, faciliteiten, de verschillende typen spel en ruimtelijke aspecten als verticaal

Speelplek in Deventer met uitdaging en vrij spel

reliëf. Binnen het project is een tool ontwikkeld waarmee deze elementen in beeld gebracht kunnen worden bij speelroutes met als doel om de speelroutes beter te laten aansluiten bij de behoeften van kinderen. Elementen die met de tool beoordeeld worden zijn: *Locatie en toegankelijkheid, Gezondheid en veiligheid, Speel-, beweeg- en recreatiewaarde, Verkeer, Groen en natuur en Sociale kansen*. Met deze tool zijn zes speelroutes in verschillende Nederlandse steden geobserveerd waaruit bleek dat de onderzochte speelroutes goed scoren op kleurrijk, kindvriendelijk, vrolijk, veilig, verrassende elementen en dat verbetering mogelijk is op variatie en uitdaging. Verschillende speelelementen spreken verschillende groepen aan. Het is daarom belangrijk een keuze te maken voor een bepaalde leeftijdsgroep of combinatie van leeftijdsgroepen en de elementen hierop aan laten sluiten. Betere aansluiting op behoeften van kinderen kan ook gerealiseerd worden door kinderen te betrekken bij de ontwikkeling van speelroutes, dit gebeurd al wel maar is niet de standaard.

Speelplek in Deventer met variatie en vrij spel

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Speelelementen in Leeuwarden met variatie en uitdaging

Uitdagende speelomgeving in Eemnes

Kleine fysieke speelruimte met beperkte leeftijd variatie in Eemnes

Speelroute in Leeuwarden, kleurrijk en kindvriendelijke

CONCLUSIE 2 | Bij weinig ruimte creëert een speelroute extra speelplek

Het is lastig om aan te tonen in hoeverre speelroutes bijdragen aan meer buitenspelen door kinderen. Om dit te onderzoeken zou een vergelijking voor en na invoer van een speelroute nodig zijn, iets wat binnen de loop van het onderzoek niet mogelijk was. Wel zijn interviews met ouders en kinderen gevoerd en deze laten zien dat speelroutes lijken bij te dragen aan speelplezier maar dat kinderen niet specifiek om de speelroute naar buiten gaan. Ook is er een behoefte bij ouders en kinderen aan meer plek om te spelen. Hierbij dient ook de ongestructureerde speelomgeving in beschouwing genomen te worden.

Speelplek en oversteekelementen worden gecombineerd in een kleine ruimte in Leeuwarden

Dat is de ruimte die niet ontwikkeld is met als doel spelen maar wel daarvoor gebruikt kan worden en die voor kinderen minstens net zo belangrijk is als de gestructureerde speelomgeving zoals speeltuinen. Spelelementen op een bestaande stoep kunnen de ervaren speelruimte vergroten, met name op plaatsen met weinig fysieke ruimte. Op plaatsen waar veel speelruimte is voegen deze spelelementen in de route minder toe. Tenslotte, hoewel dit niet in gesprekken met ouders en kinderen naar voren is gekomen, moet bij het gebruik van spelelementen op stoepen en oversteekplekken ook de verkeersveiligheid worden overwogen.

Spelelement op de stoep als onderdeel van een looproute in Eemnes

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Spelelementen als onderdeel van een route in Leeuwarden

Spelelementen als onderdeel van een route in Den Haag

Spelelement in ongestructureerde ruimte in Den Haag

Spelelementen als onderdeel van een route in Tilburg

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

CONCLUSIE 3 | Speelroutes kunnen bijdragen aan ervaren veiligheid maar lossen verkeersveiligheidsproblemen niet op

Veiligheid is een belangrijk issue voor ouders, met name verkeerveiligheid. In speelroutes is hier aandacht voor, met name in de vorm van oversteekplaatsen en dit wordt door ouders ook gezien. Voor een deel van de kinderen geldt dan ook dat zij eerder zelfstandig over straat mogen mede omdat speelroutes het veilig oversteken ondersteunen. Er is in dit onderzoek echter geen relatie aangetoond tussen speelroutes en meer buitenspel. Daarnaast maken ouders zich

vaak zorgen over verkeerveiligheid en gebrek aan handhaving zoals het negeren van zebrapaden en het zich niet houden aan snelheidsbeperkingen door automobilisten. Zulke problemen zijn groter dan de oplossingen die de speelroute kan bieden maar hebben wel weerslag op het gebruik ervan. Aanbevolen wordt om verkeersissues in de totale omgeving aan te pakken en speelroutes goed te integreren in de omgeving. Bijvoorbeeld in plaats van een oversteekplek creëren op een stuk waar te hard wordt gereden kan de inrichting van de ruimte zo zijn dat te hard rijden lastiger wordt of dat dit stuk vermeden kan worden.

Oversteekplek in Eemes met tegeltjes

Oversteekplek in Eemnes met verticale elementen

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Oversteekplek in Leeuwarden

Route in Deventer geïntegreerd in de inrichting van de wijk

Oversteekplek in Den Haag op zichzelf staand verkeerselement deels geblokkeerd door geparkeerde auto

Speelelement op de rijweg in Leeuwarden dat geblokkeerd wordt door een auto

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Speelelement in Deventer waarbij verkeer en spelen in dezelfde ruimte komen

Speelelement in Leeuwarden waarbij verkeer en spelen in dezelfde ruimte komen

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

CONCLUSIE 4 | Routes moeten bekend zijn en blijvend onderhouden worden

Onderhoud is een ander belangrijk issue van speelroutes en gaat zowel om het fysiek schoon houden en repareren als up-to-date houden van de route als er dingen veranderen in de omgeving. Maar ook onderhoud qua communicatie is belangrijk omdat er steeds een nieuwe groep kinderen van de route gebruik maakt terwijl de vorige gebruikers de route ontgroeid zijn. Veel ouders die zijn geïnterviewd bleken niet bekend met de onderzochte routes. Ook waren routes en speelplekken niet altijd schoon en onderhouden en ook niet aangepast aan veranderingen zoals de sluiting van een school.

Route en verbindingen van 'Kindlint' in Delft

Slecht onderhouden speelplek Almere

Deels beschadigde spelelementen in Den Haag

Conclusies & aanbevelingen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Informatie over onderhoud bij speelplaats in Den Haag "Samen houden we de speelplek schoon, heel en veilig. Toch schade bel: 14070"

Communicatie over onderhoud in Leeuwarden "Help ook mee het hier schoon te houden: vrijwel alle mensen uit deze buurt zetten geen afval naast de container"

Buitenspelen

Kinderen spelen minder buiten door concurrerende beeldschermactiviteiten, veiligheid en verkeersissues, en ouderlijke restricties. Een overgrote meerderheid van de Nederlandse kinderen tussen de 4 en 12 jaar haalt de bewegingnorm van 1 uur per dag matig en 3x per week meer intensief bewegen niet. Daarnaast heeft **buitenspelen een aantal unieke voordelen door de combinatie van beweging, buiten zijn, samenspel en het (deels) ongestructureerde en ongecontroleerde karakter.** Dit maakt buitenspelen van groot belang voor gezondheid, emotioneel welbevinden, motorische en sociale ontwikkeling, en cognitief functioneren van kinderen. Daarnaast draagt buitenspelen bij aan een sociaal contact en cohesie in wijken.

Speelgebied in Leeuwarden met een combinatie van avontuur, fysieke en natuurlijke elementen en variatie

Kinderen spelen op verschillende manieren: actief spel, rollenspel, traditioneel spel, constructief spel en exploratief spel. Een goed ingerichte omgeving stimuleert verschillende vormen van buitenspelen waarbij kinderen meer betrokken zijn bij hun spel en langere speelepisodes hebben. **De belangrijkste kenmerken van zo'n omgeving zijn: fysieke elementen (losse onderdelen, schuilplaatsen, vormbare materialen etc.), natuurlijke elementen, risico en uitdaging, fysieke grootte van de omgeving en variatie en diversiteit.** Daarnaast is het belangrijk te realiseren dat kinderen niet alleen in speeltuinen spelen maar ook daarbuiten in niet-gestructureerde omgevingen.

Speelgebied in Almere waarbij fysieke en natuurlijke elementen voorkomen in een grote fysieke ruimte

Buitenspelen

Buitenspelen

Buitenspelen

Buitenspelen

Naast de aspecten van de fysieke omgeving zijn ook andere **factoren van invloed op het buitenspeel en bewegingsgedrag van kinderen**. Deze zijn in beeld gebracht volgens het ecologische model op het niveau van individu, sociale omgeving, fysieke omgeving en natuurlijke omgeving. Van belang zijn de aantrekkelijkheid van de omgeving en mogelijkheid om plezier te ervaren. Ook bekendheid met de plek, ervaren veiligheid en beschikbare tijd spelen een rol. Tenslotte zijn de geografische positie van de speelplek dat wil zeggen, afstand tot huis/school/etc., bereikbaarheid, lengte (voor speelroutes), veiligheid met name van oversteeplekken, zichtbaarheid en herkenbaarheid bepalend.

De casus Gagelbos laat zien dat **hoewel het Gagelbos door kinderen en een deel van de ouders als aantrekkelijk**

ervaren werd (o.a. avontuur en natuurlijke elementen) de afstand, de onbekendheid en perceptie van onveiligheid belemmerend voor het gebruik ervan. Niet alle ouders en kinderen in de wijk Utrecht Overvecht waren bekend met het bestaan van de speelnatuur in het Gagelbos of ze wisten niet hoe ze er moesten komen. Speel- en groenplaatsen in de wijk en dicht bij huis werden verkozen boven het Gagelbos. Een route (kleuren, pijlen, tekens, informatie en opdrachten) zou op een aantrekkelijke wijze kunnen bijdragen aan het bereik en bekendheid van Het Gagelbos maar het voornaamste was dat Het Gagelbos iets unieks zou moeten bieden. Daarnaast speelt perceptie van onveiligheid bij de ouders een grote rol: ouders houden graag zicht op hun kinderen of willen weten waar ze zijn. Ook vuil en slecht onderhoud verhogen het gevoel van onveiligheid.

Bronnen

Speelplek in Den Haag ingericht voor vrij spel

Het Gagelbos (Utrecht) waar natuurelementen en avontuur gecombineerd zijn

Speelroutes

Een speelroute verbindt speelplekken, scholen en andere kinderbestemmingen met elkaar door middel van zichtbare en kindvriendelijke herkenningspunten gecombineerd met elementen zoals oversteekpunten en 'speelmomenten'.

Observaties bij zes speelroutes en vragenlijsten bij 74 ouders en 62 kinderen laten zien dat **ouders van met name jonge kinderen tevreden waren over speelroutes en bijbehorende speelelementen: kleurrijk, kindvriendelijk, vrolijk, veilig, verrassende elementen. Kinderen gaan echter niet specifiek voor de speelroute naar buiten.** Resultaten wijzen uit dat kinderen die dichtbij een route woonden of meer bekend waren met de speelroutes niet meer buiten speelden. Kinderen hebben vooral andere kinderen nodig om samen te spelen en zoeken leuke plekken

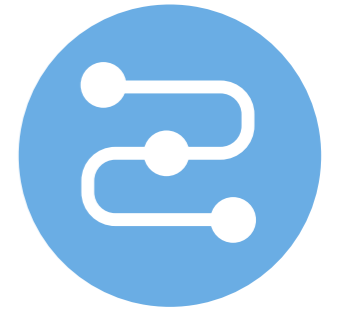
Speelroute in Den Haag

om dat te doen: soms zijn dat onderdelen van de speelroute maar ook speeltoestellen of juist groen. Er is behoefte aan ruimte voor spelen in de zin van een fysieke plek en ouders waarderen initiatieven waar ruimte wordt gecreëerd voor kinderen, zo ook de speelroutes.

Verkeersveiligheid is een belangrijk thema en alle speelroutes hebben oversteekelementen dat wil zeggen oversteekplekken en elementen rondom oversteekplekken zoals markeringen op de stoep of gekeurde verticale figuren en palen die aandacht op de oversteekplek vestigen. Ouders vinden speelroutes aantrekkelijk als kinderen veilig naar school kunnen gaan of veilig kunnen oversteken. Verkeersmaatregelen en handhaving zoals verkeersdrempels, duidelijke oversteekplaatsen en snelheidslimieten worden door

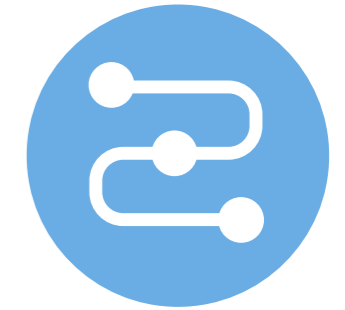
Speelroute in Den Haag met gekleurde tegels op een smalle stoep

Speelroutes

Speelroutes

Observatietool

Speelroutes

Speelroutes

Observatietool

ouders echter belangrijker gevonden dan de speelroutes. Geïntegreerd in een veilige omgeving blijkt een route een bijdrage te leveren aan een veilig gepercipieerde omgeving. Naast veiligheid is variatie in spel (terrein, elementen, faciliteiten, de verschillende typen spel, zowel gestructureerd en ongestructureerd, ruimtelijke aspecten als verticaal reliëf) en aantrekkelijkheid en uitdaging voor gebruik van verschillende leeftijden (naast elkaar) van belang. **Met name ruimte voor vrij spel en elementen die uitdaging bieden leken soms wat beperkt te zijn.** Speelelementen werden vaak gezien als kinderachtig en kinderen gaven aan dat hoewel ze (delen van) de elementen leuk vonden ze behoefte hadden aan meer uitdaging. Het betrekken van kinderen bij het

ontwikkeling van speelroutes en zo inzicht krijgen in het type spel waar zij voorkeur voor hebben gebeurt al wel maar is nog niet de standaard.

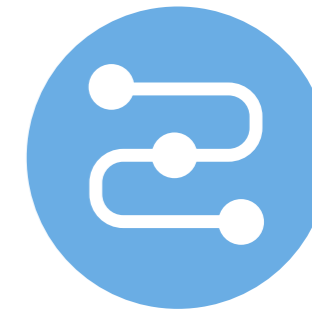
Tenslotte, **routes moeten onderhouden en up-to-date blijven. Hieronder vallen reparaties, schoonhouden en vernieuwen maar ook het blijvend communiceren over de speelroutes** (publiciteit). Ook de evaluatie van KindLint Delft laat zien dat onderhoud en promotie van speelroutes cruciaal is om te zorgen dat ze up-to-date, aantrekkelijk en bekend blijven. Wordt dit niet gedaan dan wordt een route na verloop van tijd nauwelijks nog gebruikt en is ook niet meer bekend bij kinderen en hun ouders.

Spelelementen als onderdeel van een route in Leeuwarden

Oversteekplek bij looproute met tegels in Delft

Speelroutes

Speelroutes

Observatietool

Oversteekplek met verticale elementen in Tilburg

Beschadigde tegel van KindLint in Delft

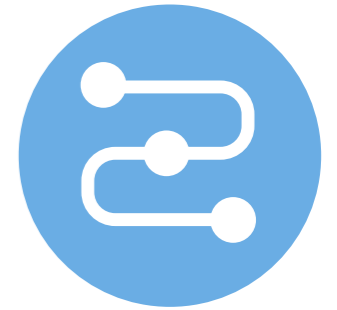
Observatietool

Met de observatietool speel- en beweegroutes kunnen eigenschappen van routes in kaart worden gebracht. De tool bestaat uit 32 vragen waarbij de volgende kenmerken aan bod komen:

- Locatie en toegankelijkheid: de bereikbaarheid en herkenbaarheid, de integratie in de omgeving
- Gezondheid en veiligheid: toezicht, veiligheid, obstakels, onderhoud en afval
- Speel-, beweeg- en recreatiewaarde: ruimte voor bewegen, spelen, balspel, uitdagende, prikkelende en stimulerende elementen, variatie

- Verkeer: verkeerveiligheid, oversteekplekken, zones, snelheidsbeperkingen, doorlopendheid
- Groen en natuur: aanwezigheid, toegankelijkheid en onderhoud van groen
- Sociale kansen: sociale contacten en activiteiten

Hieronder staat een voorbeeld van een vraag over speel-, beweeg-, en recreatiewaarde. De volledige tool is te vinden in de achtergrond rapportage van het project.

Speelroutes

Speelroutes

Observatietool

C. SPEEL-, BEWEEG- EN RECREATIewaarde

18. Welke mogelijkheden zijn er op de speelroute om te spelen (speelpleintjes en andere speelvoorzieningen)?

Speeltuintje	Bordjes met spellen	Losse speeltoestellen
Speelplein	Bijzondere tegels	Anders:
Openbaar groen	Brede stoepen	

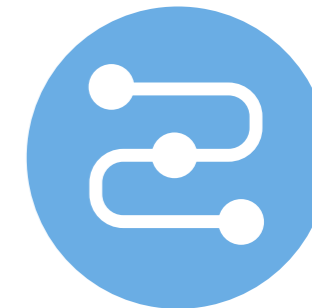
a. Welke mogelijkheden zijn er voor kinderen met een fysieke handicap om te spelen?

19. Worden kinderen door de speelroute gestimuleerd zich actief te verplaatsen, te bewegen en te spelen? (zie ook vragen a-j)

Onvoldoende	Gemiddeld	Goed
Onaanrekkelijke route (geen groen, kleuren, e.d.) Geen uitdaging Onveilig Geen verhardingen (fietsen, skaten) De meeste kinderen gebruiken passief vervoer	Kinderen worden een beetje of alleen op bepaalde plekken uitgedaagd en gefaciliteerd om te spelen Ongeveer de helft van de kinderen die je ziet gebruikt actief vervoer	Er is voldoende uitdaging in de spelomgeving, routes faciliteren spelen, wandelen en fietsen De meeste kinderen gebruiken actief vervoer (fietsen, lopen, skaten, e.d.)

Toelichting:

Opsomming speelvoorzieningen:

Speelroutes

Speelroutes

Observatietool

Speelelement in Den Haag dat uitdaagt tot vrij spel en fysiek gebruik

Speelelementen op route in Leeuwarden met uitdaging, variatie en stimulerend voor fysiek-actief gebruik

Speelelementen in Den Haag die uitdagen tot fysiek-actief gebruik

Route in Leeuwarden met beperkte uitdaging, variatie en minder stimulerend voor fysiek actief gebruik

Gemeentelijk beleid

Het speelbeleid van 14 gemeenten is onderzocht en bij vijf gemeenten zijn aanvullend interviews met beleidsmakers gevoerd. Het beleid verschilde niet veel tussen deze gemeenten en hadden allen als doel het spelen van kinderen zo goed mogelijk te faciliteren. De verschillen waren in beleidsaanpak en dan met name in de invulling van participatie bij opstellen en uitvoeren van beleid, de gebruikte ruimtelijke norm, en het gebruik van schoolpleinen. Sommige gemeenten stelden zich meer terughoudend op en kiezen voor een aanpak op basis van bewonersinitiatieven, andere gemeenten namen zelf meer initiatief en waren meer begeleidend. Speelroutes zoals Kindlinten waren wel aanwezig maar het doel ervan was soms minder bekend bij beleidsmakers en (daarmee) ook minder gewaardeerd.

Speelplek in Almere

Aanbevelingen:

- Inzicht in aspecten die van belang zijn voor buitenspelen en de ontwikkelde tool zijn te gebruiken om speelomgevingen beter te laten aansluiten bij behoefte kind. Let daarbij ook op de ongestructureerde speelruimte en besteed aandacht aan variatie en uitdaging.
- Met name op plaatsen waar fysieke ruimte beperkt is kunnen elementen van speelroutes een toegevoegde waarde hebben voor het creëren van speelruimte voor kinderen. Terwijl op plaatsen waar voldoende ruimte en spelelementen zijn, speelroutes niet iets unieks toevoegen maar over het algemeen wel als positief beoordeeld worden en bijdragen aan speelplezier van kinderen.
- Een oversteekplek binnen een speelroute zal op zichzelf staand niet de problemen van verkeersveiligheid en handhaving oplossen. Beter is het om de verkeersissues in de totale omgeving aan te pakken en speelroutes goed te integreren in de omgeving.
- Houd de speelroutes onderhouden en schoon en zorg voor voldoende promotie van de speelroutes. Ook moeten de routes up-to-date blijven bij veranderingen van doelgroepen en locaties zoals scholen en speelplekken. Hierbij is de keuze van leeftijdsgroepen of combinaties ervan cruciaal. Kinderen hebben hun eigen kijk of wat aansluit en aantrekkelijk voor hen is en kunnen in dit proces betrokken worden.

Gemeentelijk
beleid

Gemeentelijk beleid

Bronnen

Buitenspelen

Meer informatie over buitenspelen is te vinden in de rapportage van het project *Anders buitenspelen*.

Hoofdstuk 1: Literatuuroverzicht van het belang van buiten spelen

Hoofdstuk 2: Kenmerken van de buitenomgeving die verschillende vormen van spel stimuleren

Hoofdstuk 3: Casus de Gabelbos

Stimulation of Outside, Free and Active Play; To recognize a stimulating physical environment for children from 4 to 12 years old. Yentl te Riele. Bachelor thesis supervised by Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research, 2016-2017.

Connection Between Children and (Urban) Green Spaces: Case study of play forest Gagelbos Commissioned by Staatsbosbeheer. Puck Schipper, Rico Moorman, Leonie Veltman, Robin van Beers, Cassandra Gonzalez. Assignment master programme supervised by Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research, 2017-2018.

Let's play outside! A case study of the strengths, opportunities and constraints of play routes in the Netherlands with regard to facilitating outdoor play and use of active transport of children aged 8-12 who are living in the neighbourhood of a play route. Minke van Amerongen. Master thesis supervised by Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research, 2018-2019.

How children and parents use and value play routes: An evaluation of the 'Kindlint' in Delft. Damiel Ermen, Amy Janssen, Chenda Leng, Yvon Tijhuis, Ridhaninggar Rindu Aninda. Assignment master programme supervised by Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research, 2017-2018.

Speelroutes

De observatietool speel- en beweegroutes is ontwikkeld door Minke van Amerongen, 2019. Bij gebruik graag de volgende verwijzing gebruiken: Observatietool speel-en beweegroutes, Minke van Amerongen, Wageningen University & Research, 2019.

Meer informatie over speelroutes is te vinden in de rapportage van het project *Anders buitenspelen*

Hoofdstuk 5: Studie naar de vergelijking van zes speelroutes

Hoofdstuk 6: KindLint in Delft is geëvalueerd

Let's play outside! A case study of the strengths, opportunities and constraints of play routes in the Netherlands with regard to facilitating outdoor play and use of active transport of children aged 8-12 who are living in the neighbourhood of a play route. Minke van Amerongen. MSc Thesis supervised by Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research 2019.

Stimulating playing and being active outside (Evaluating the 'Kindlint' in Delft). Damiel Ermen, Amy Janssen, Chenda Leng, Yvon Tijhuis, Ridhaninggar Rindu Aninda. Verslag voor het vak Health settings onder begeleiding van Lenneke Vaandrager. Wageningen University & Research 2017.

Gemeentelijk beleid

Meer informatie over buitenspelen is te vinden in de rapportage van het project *Anders buitenspelen*.

Hoofdstuk 7: Gemeentelijk beleid buitenspelen en speelroutes

Speelruimtebeleid: Een onderzoek naar de ervaringen van gemeenten bij verschillende vormen van speelruimtebeleid. Chantall Henneke & Geertje Maagdenberg Studentenopdracht voor capita selecta landschapsarchitectuur en ruimtelijke planning begeleid door Gabriëlle Bartelse, Tineke de Boer, Marlies Brinkhuijsen en Sjerp de Vries. januari 2018.

Bronnen

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

Colofon

Referentie

Graag bij gebruik de volgende referentie gebruiken:
Anders buitenspelen. Snoek, H.M., Oosterkamp, E.B., Vaandrager L. 2020, Wageningen: Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel. 22 p. (Publicatie / Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel; no. 357)

Uitvoerders en betrokkenen van dit project:

WUR-projectleiding

- Harriëtte Snoek - Wageningen Economic Research
- Elsje Oosterkamp - Wageningen Economic Research
- Lèneke Pfeiffer - Wageningen University & Research, Wetenschapswinkel

Opdrachtgever

- Paul Terpstra - Branchevereniging Spelen & Bewegen
- Anne Koning - Branchevereniging Spelen & Bewegen

WUR-studenten en -medewerkers

- Studenten Wageningen University & Research, Health & Society
- Lenneke Vaandrager - Wageningen University & Research, Health & Society
- Studenten Wageningen University & Research, Environmental Sciences
- Tineke de Boer - Wageningen Environmental Research
- Sjerp de Vries - Wageningen Environmental Research

Begeleidingscommissie

- Christien Pieterse - GGD Noord- en Oost- Gelderland
- Daan Bleichrodt - IVN
- Jeroen Hoyng - Kenniscentrum Sport & Bewegen
- Frank Hulleman - Nijha

Fotografie

Minke van Amerongen, Damiel Ermen, Amy Janssen, Chenda Leng, Ridhaninggar Rindu Aninda, Shutterstock, Yvon Tijhuis

Vormgeving

Wageningen University & Research, Communication Services

Rapportnummer: 357

© 2020 Dit werk is gelicentieerd onder de Creative Commons CC-BY-SA licentie. Zie voor de licentievoorwaarden: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.nl>

Dit werk valt onder een Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel 4.0 Internationaal-licentie.

© Wageningen Economic Research, onderdeel van Stichting Wageningen Research, 2020 De gebruiker mag het werk kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken maken. Materiaal van derden waarvan in het werk gebruik is gemaakt en waarop intellectuele eigendomsrechten berusten, mogen niet zonder voorafgaande toestemming van derden gebruikt worden. De gebruiker dient bij het werk de door de maker of de licentiegever aangegeven naam te vermelden, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat zij daarmee instemmen met het werk van de gebruiker of het gebruik van het werk. De gebruiker mag het werk niet voor commerciële doeleinden gebruiken.

Wageningen Economic Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Wageningen Economic Research is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Colofon

Leeswijzer

Samenvatting

Conclusies & aanbevelingen

Bronnen

Colofon

